

Podrobni urbanistični red

ZA OBMOČJE TACNA, ŠMARTNEGA IN GAMELJN

Izvršni svet Skupščine občine Ljubljana-Šiška je na svoji 169. seji dne 15. 4. 1977 razpravljal o osnutku **PODROBNEGA URBANISTIČNEGA REDA** za naselja Tacen, Šmartno, Gameljne, Vikrče, Zavrh, Rašica in sklenil predložiti zboru krajevnih skupnosti in zboru združenega dela osnutek v obravnavo.

Kompleksna obravnava prostora v tem okviru zahteva nekatere spremembe in dopolnitve krovnega urbanističnega dokumenta — Urbanističnega programa za območje mesta Ljubljane. Vzporedno zahteva tudi spre-

OSNUTEK

Na podlagi drugega odstavka 3. člena in prvega odstavka 15. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16-119/67 in 27-255/72 ter 21. in 124. člena statuta mesta Ljubljane (Uradni list SRS, št. 13-298/74) je skupščina mesta Ljubljana na seji zboru združenega dela dne in na seji zboru občin dne sprejela

ODLOK

O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O URBANISTIČNEM PROGRAMU ZA OBMOČJE MESTA LJUBLJANA

1. člen

Sprejmejo se spremembe in dopolnitve odloka o Urbanističnem programu za območje mesta Ljubljana (Uradni list SRS, št. 28-628/72), ki jih je pod št. projekta 1505/74 izdelal Ljubljanski urbanistični zavod v aprilu 1977.

2. člen

Urbanistični program se spreminja in dopolnjuje na območju Tacna, Šmartna in Gameljn, kot je prikazano v merilu 1:5000 v grafičnem delu elaborata, po posameznih svojih elementih:

- namenski izrabi površin,
- številu in konturah zazidalnih otokov,
- stopnji predpisane urbanistične dokumentacije,
- lokacijah družbeno pomembnejših objektov,
- zavarovanih območjih,
- komunalni opremi,
- prometu,
- vodnem gospodarstvu.

3. člen

Območje krajinskega parka Šmarna gora se ureja z urbanističnim načrtom.

4. člen

Z zazidalnimi načrti se urejajo zazidalni otoki:

1. površine za stanovanja in spremljajoče dejavnosti:
  - ŠS 201/5 b — Tacen
  - ŠS 201/6 — Šmartno
  - ŠS 201/7 — Šmartno
  - ŠS 202/2 a — Gameljne
  - ŠS 202/3 a — Gameljne

membe in dopolnitve odloka o razglasitvi splošne prepovedi, ki velja do izdelave posameznih zazidalnih načrtov za območja, kjer se ta obveznost ohranja ali uvaža, vendar ne za daljše obdobje od treh let. Slednja odloka sta v pristojnosti skupščine mesta in izvršni svet predlaga skupščini občine, da ju priporoči skupščini mesta v obravnavo in sprejetje. Skladno s pristojnostmi obeh izvršnih svetov bodo vzporedno osnutki teh urbanističnih dokumentov tudi javno razgrnjeni in delegatom detajlnejše razvidni (načrta sta tudi priložena v prilogi).

- ŠS 202/4 a — Gameljne
- ŠS 202/6 b — Gameljne
- ŠS 202/6 c — Gameljne

2. Površine za inštitutske in šolske dejavnosti:

- ŠI 202 — Tacen

3. Površina gramoznice:

- G2

4. Proizvodne površine:

- ŠP 202/3 — Gameljne

5. člen

Namembnost zazidalnih otokov ŠS 202/6 b in ŠS 202/6 c — Gameljne je možno tudi spremeniti iz stanovanjskega v drug namen. Namembnost se opredeli z zazidalnim načrtom.

6. člen

Z urbanističnim redom se ureja vse ostalo območje. Na tem območju so zazidalni otoki:

1. Površine za stanovanja in spremljajoče dejavnosti:

- ŠS 201/1 — Vikrče
- ŠS 201/2 — Vikrče
- ŠS 201/3 — Tacen
- ŠS 201/4 — Tacen
- ŠS 201/5a — Tacen
- ŠS 201/8 — Šmartno
- ŠS 202/1a — Gameljne
- ŠS 202/1b — Gameljne
- ŠS 202/2b — Gameljne
- ŠS 202/3 — Gameljne
- ŠS 202/4 — Gameljne
- ŠS 202/5 — Gameljne
- ŠS 202/6a — Gameljne
- ŠS 202/7 — Gameljne
- ŠS 203 — Zavrh
- ŠS 204 — Rašica

2. Proizvodne površine:

- ŠP 201 — Kot, Tacen
- ŠP 202/1 — Rašica, Gameljne
- ŠP 202/2 — ZRMK, Ljubljana

7. člen

Spremembe in dopolnitve odloka o Urbanističnem programu so na vpogled občanom in organizacijam pri upravnih organih skupščine mesta Ljubljana in skupščine občine Ljubljana-Šiška, pristojnih za urbanizem, pri Ljubljanskem urbanističnem zavodu ter pri Geodetski upravi Ljubljana.

8. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Predsednik
skupščine mesta Ljubljane
Tone KOVIČ, dipl. ing.

Obrazložitev:

Predlog izhaja iz kompleksne obravnave prostora med Šmarno goro in Rašico ter Savo v okviru dokumenta »Podrobni urbanistični red naselij Tacen—Smartno—Gameljne«. Predlogi obsegajo spremembe, ki praviloma nimajo vpliva izven meja obravnavanega prostora. Obsegajo:

— spremembo meja stanovanjskih površin naselij Tacen, Smartno, Gameljne, Vikrče, Zavrh in Rašica na podlagi upoštevanja zatečenega stanja in valorizacij kmetijskih zemljišč, krajinskih vrednot, infrastrukturnih koridorjev itd.;

— spremembo meja zazidljivih površin za proizvodne dejavnosti;

— spremembo režimov urbanističnega urejanja v zazidljivih površinah na osnovi preveritve obstoječega stanja in izhodišč urbanističnega urejanja;

— rezervate za izgradnjo javnih objektov v naseljih;

— infrastrukturne rezervate in programski potek komunalnih vodov;

— novo inštitutsko cono (ŠI 201) v Tacnu za potrebe Republiškega sekretariata za notranje zadeve;

— nove proizvodne površine (ŠP 202-3), v prostoru med Sp. Gameljnami in Savo;

— zavarovanje širšega območja Šmarne gore kot krajinski park z obveznostjo izdelave urbanističnega načrta.

Navedene spremembe so osnova za sprejetje podrobne urbanističnega reda teh naselij.

OSNUTEK

Na podlagi 1. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 27-255/72) ter 124. člena statuta mesta Ljubljane (Uradni list SRS, št. 12-153/74) je skupščina mesta Ljubljane na seji zбора združenega dela dne _____ in na seji zбора občin _____ sprejela

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah odloka o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč ter prepovedi graditve in spremembe kulture

1. člen

Odlok o razglasitvi splošne prepovedi (Uradni list SRS, št. 29-1478/75) se spremeni in dopolni tako, da se v drugem členu v celoti izpusti specifikacija zazidalnih otokov skupščine občine Ljubljana-Šiška in nadomesti z naslednjo specifikacijo:

- ŠS 201/5b — Tacen,
- ŠS 201/6 — Smartno,
- ŠS 201/7 — Šmartno,
- ŠS 202/2a — Gameljne,
- ŠS 202/3a — Gameljne,
- ŠS 202/4a — Gameljne,
- ŠS 202/6b — Gameljne,
- ŠS 202/6c — Gameljne,
- ŠI 201 — Tacen,
- ŠP 202/3 — Gameljne,
- ŠS 210/1b — Selo,
- ŠS 215 — Bukovica,
- ŠS 218/3b — Vodice,
- ŠP 218/1b — Vodice.

2. člen

Meje posameznih zazidalnih otokov, za katere velja splošna prepoved, so razvidne iz kopij katastrskih načrtov M 1:2880, ki so sestavni del tega odloka in ki jih je izdelal Ljubljanski urbanistični zavod pod št. projekta 1505/74 v aprilu 1977.

3. člen

Grafični prikaz območij iz 1. člena tega odloka je stalno na vpogled občanom in organizacijam pri upravnem organu občinske skupščine Ljubljana-Šiška, ki je pristojen za urbanizem, pri službi za urbanizem skupščine mesta Ljubljane, pri Ljubljanskem urbanističnem zavodu in pri Geodetski upravi Ljubljane.

4. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Predsednik
skupščine mesta Ljubljane
Tone KOVIČ, dipl. ing.

OSNUTEK

Na podlagi 16. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16/67 in 27/72) ter 155. člena statuta občine Ljubljana-Šiška, je skupščina občine Ljubljana-Šiška na seji zбора združenega dela dne _____ in zбора krajevnih skupnosti dne _____ 1977 sprejela

ODLOK

o razveljavitvi odloka o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč ter prepovedi graditve in spremembe kulture zemljišč za nekatera zazidalna območja občine Ljubljana-Šiška

1. člen

Razveljavi se odlok o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč ter prepovedi graditve in spremembe kulture zemljišč za nekatera zazidalna območja občine Ljubljana-Šiška (Uradni list SRS, št. 13/75, 15/75).

2. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Predsednik
skupščine občine Ljubljana-Šiška
Stane PLEMENITAŠ, dipl. ing.

Obrazložitev:

Odlok o razglasitvi splošne prepovedi za nekatera zazidalna območja občine Ljubljana-Šiška (Uradni list SRS, št. 13/75 in št. 15/75) je podvajanje mestnega odloka o razglasitvi splošne prepovedi (Uradni list SRS, št. 29-1478/75) in zato je smiselno, da se ga razveljavi, ne pa eventualno vzporedno spreminja in dopolnjuje, kot se spreminja in dopolnjuje mestni odlok o razglasitvi splošne prepovedi.

OSNUTEK

Na osnovi 9. in 10. do 13. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16-119/67 in 27-255/72), 6. in 7. člena odloka o urbanističnem redu za naselja in območja v občini Ljubljana-Šiška (Uradni list SRS, št. 17-445/74), 6. člena odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o urbanističnem programu za območje mesta Ljubljana (Uradni list SRS, št. ...) in v skladu s 155. členom statuta občine Ljubljana-Šiška (Uradni list SRS, št. 12/74) je skupščina občine Ljubljana-Šiška na seji zбора združenega dela dne ... in na seji zбора krajevnih skupnosti dne ... sprejela

ODLOK

O PODROBNEM URBANISTIČNEM REDU ZA NASELJA TACEN, ŠMARTNO, GAMELJNE, VIKRČE, ZAVRH IN RAŠICO

1. člen

Da se zagotovi smotrna namenska izraba površin, njihovo opremljanje s komunalnimi napravami in funkcionalna povezava naselij se za območje Tacna, Šmartnega, Gameljne, Vikrče, Zavrha in Rašice sprejme podrobni urbanistični red, ki ga je pod številko projekta 1505/74 izdelal Ljubljanski urbanistični zavod v aprilu 1977.

2. člen

Podrobni urbanistični red obravnava naselja in širša območja naselij Tacna, Šmartnega, Gameljne, Vikrče, Zavrha in Rašice znotraj meje, ki je razvidna iz grafičnega dela elaborata v merilu 1:5000.

3. člen

Podrobni urbanistični red, skladno z določili 9. člena zakona o urbanističnem planiranju in 6. člena odloka o urbanističnem redu za naselja in območja v občini Ljubljana-Šiška, obsega analizo urbanskih funkcij, osnove za ureditev in izrabo območja, način urejanja in sanacije naselij, namensko uporabo površin z lokacijo družbeno pomembnejših objektov, pogoje za graditev objektov, prikaz zavarovanih območij in kulturnih spomenikov, idejne programske rešitve cest in komunalnih napeljav ter vodnogospodarskih ureditev, urbanistične ureditve in oblikovalne zasnove in opis etapne realizacije.

Elaborat sestavlja:

- grafični del,
- tekstualni del,
- predračun komunalne ureditve,
- pravilnik za izvajanje.

4. člen

Z uveljavitvijo tega odloka prenehajo veljati tista določila odloka o urbanističnem redu za naselja in območja v občini Ljubljana-Šiška, ki so v tem odloku podrobneje obdelana. Brezpredmetna postanejo predvsem določila 9. do 14. člena odloka o urbanističnem redu.

5. člen

Podrobnejši urbanistični red za naselja Tacna, Šmartno, Gameljne, Vikrče, Zavrha in Rašica je na vpogled občanom in organizacijam pri upravnih organih občine Ljubljana-Šiška, pristojnih za urbanizem, pri Ljubljanskem urbanističnem zavodu ter pri Geodetski upravi Ljubljana.

6. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka opravlja urbanistična inšpekcija pri Upravi za inšpekcijske službe skupščine mesta Ljubljane.

7. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Predsednik
skupščine občine Ljubljana-Šiška
Stane PLEMENITAŠ, dipl. ing.

Obrazložitev:

Pobuda za izdelavo pričujočega dokumenta izhaja po eni strani iz zahtev širše urbanistične dokumentacije (urbanistični program oz. urbanistični red) po podrobnejši obdelavi območja naselij Tacna—Šmartno—Gameljne, ki naj bi predvsem opredelila rezervate za družbeno pomembne objekte in podala programske rešitve komunalnih vodov in naprav, po drugi strani pa iz spoznanja, da z obstoječo dokumentacijo zaradi njene pomanjkljivosti ni več moč ustrezno urejati in usmerjati nadaljnega razvoja teh naselij. Ta, druga ugotovitev pa je zahtevala še širši pristop s kompleksno valorizacijo celotnega prostora severno od Save, od Šmarne gore in Povodja do Rašice. Na podlagi tako zbranih spoznanj o prostoru ter socioloških anket je bilo moč izdelati dokument, katerega poudarek je predvsem na strategiji urejanja prostora, in ki z jasno definiranim pravilnikom postavlja smernice kot obvezna izhodišča za detajlno planiranje.

Naselja, ki jih obravnava ta podrobni urbanistični red, kažejo tipično podobo socialne preobrazbe našega predmestja, ki doživlja metamorfozo iz ruralnih v urbana naselja. Vidne so vse značilnosti stihijske ekstenzivne družinske graditve kot posledica odsotnosti družbenih instrumentov (vključno zakonodaje), ki bi individualno gradnjo usmerjali in nadzorovali. Odsotnost urbanistične politike pa se kaže tudi v že zaskrbljujočem stanju na področju komunalne opremljenosti. Naselja TSG so v obdobju od leta 1961 dalje, posebej pa v letih 1970—1973 doživela silovito zazidalno ekspanzijo, ki ni le posledica naravnega prirastka, ampak predvsem posledica priseljevanja iz mesta in širše regije.

O tej ekspanziji govorijo demografski podatki; značilen je tudi pregled identificiranih vlog za izdelavo lokacijskih dokumentacij.

V primerjavi z nekaterimi drugimi mestnimi predeli je ta ekspanzija zapoznala; vzrok je v tem, da naselja ne ležijo vzdolž glavnih prometnih vpadnic, ampak v prečni zveznici gorenjske in štajerske vpadnice. Mestno prebivalstvo je ta naselja »odkrilo« šele po asfaltiranju ceste Črnuče—Gameljne—Tacna.

Glede na omenjeno »zapoznelost« ekspanzija še ni privedla do popolnega uničenja prvotne ruralne podobe vasi in ravnotežja v sami krajini. Žal ta ugotovitev ne velja za naselji Šmartno in predvsem Tacna, ki sta se — ne samo spremenili v morfološkem smislu v tipični »spalni naselji«, ampak predvsem zelo boleče obzidal Šmarno goro, tako da ji grozi osamelost in popolna izoliranost od naravnega zaledja (onemogočeni dostopi v hrib).

Privlačnost obravnavanih naselij je bila torej v naslednjem:

— lega v prvem »obroču« izvenmestnega prostora, ki se ureja z Urbanističnim programom,

— relativno dobre cestne zveze s Šentvidom in Črnučami,

— relativno majhna oddaljenost od preskrbovalnih centrov v mestu (očitno večja oddaljenost od delovnih mest ni odigrala odločilne vloge),

— sproščena prodaja zemljišč brez komunalnih prispevkov,

— povečana ponudba zemljišč za gradnjo s strani avtohtonega prebivalstva, ki mu, zaradi prestrukturiranja iz kmečkega v nekmečko, zemlja ne predstavlja več eksistence, pač pa sredstvo za špekulativno pridobivanje dohodka s prodajo,

— možnosti »zasebne« gradnje kot najbolj iskane oblike reševanja stanovanjskega vprašanja, tj. gradnje, prirejene finančnim zmožnostim graditelja, ki je v isti osebi tudi investitor,

— osnovna urbanistična dokumentacija (UP) je bila izdelana šele v letu 1972. Doflej urbanistična politika ni bila trdna in so se vloge reševale od primera do primera z lokacijsko dokumentacijo,

— prednosti predmestnega prostora za bivanje v zdravem okolju, ki jih mestni prostor vedno bolj izgublja: čist zrak, stiki z naravo itd.

Naštete prednosti so pritegnile predvsem priseljence. Ekspanzijo pa so povzročili tudi domačini, ki doživljajo hitro socialno preobrazbo in jim dotrajane kmečke domačije tako po funkciji kot po razpoložljivem stanovanjskem obsegu niso več ustrezale. Tako so otroci staršev-kmetov zidali na domači zemlji kljub zaposlenosti v mestu in si s tem najceneje reševali stanovanjski problem.

Posledice dosedanje zazidalne ekspanzije v teh naseljih so znane:

- vesplošna stihijska in neusmerjena družinska gradnja, ki je prinesla premajhen izkoristek zemljišča in ponekod zapustila trajno krajinsko, kmetijsko in drugo škodo (načenanjanje rušenja naravnih ekosistemov);

- dodatno ca. 7 ha razparceliranih zemljišč, kjer lastniki še čakajo na predpisane urbanistične dokumente;

- izčrpanje obstoječih vodovodnih kapacitet;

- povečevanje sanitarne ogroženosti podtalnih tokov in povečanje onesnaženosti ribogojne Gameljščice zaradi neurejene kanalizacije; epidemiološke nevarnosti;

- nastopile so potrebe po kvalitetnejši in kvantitetnejši opremljenosti naselij s spremljajočimi objekti in napravami;

- nujna je ureditev cestne mreže;

- nujna je ureditev odvodnjavanja meteornih voda;

- potrebni so sanacijski ukrepi na Gameljščici, ki je zaradi intenzivnega obzidanja pospešila svoj tok in pogosteje poplavlja;

- nujna je zaščita krajinskega parka Šmarne gore, ne le v smislu registracije parka, ampak predpisane sanacije in ureditve po programu;

- potrebna je zaščita kvalitetnih kmetijskih zemljišč.

Izhodišča, ki so določala okvir obravnave elaborata, so bila predvsem:

1. pomen območja za **rekreacijo** prebivalstva celotne Ljubljane. Predvsem Šmarna gora z vznožjem, Rašiško hribovje z vznožjem, obsavski prostor, v manjši meri pa tudi obrežje Gameljščice, predstavljajo v severnem predelu Ljubljane pendant Polhograjskim Dolomitom, njihova vloga pa je še potencirana z majhno oddaljenostjo od mesta in sorazmerno dobro dostopnostjo. Kljub temu pa doslej rekreacijski oz. turistični aspekt prostorske ureditve območja ni bil obdelan. Izdelava ureditvenih načrtov rekreacijskih con (Šmarna gora, obsavski pas) naj bi bila ena prioriteten nalog prostorskega urejanja območja v prihodnjem obdobju, hkrati s pozitivitvijo in stimulacijo rekreacijskoturističnih dejavnosti. Iz tega sledijo tudi odločni ukrepi za ustavitve nadaljnega pozidavanja vznožja Šmarne gore;

2. na področju nadaljnje **stanovanjske izgradnje** v obstoječih naseljih naj bi bili napori predvsem usmerjeni v:

- a) zgoščanje že pretežno pozidanih površin — s posebnim pogledom do ohranjenih ruralnih jeder naselij. Glede na nizko obstoječo izrabo naseljenih površin (povprečna gostota 35 preb./ha), nudijo te površine zadosten prostorski potencial za pokrivanje stanovanjskega primanjkljaja avtohtonega prebivalstva v obdobju ene generacije;

- b) smiselno zaokrožitev že obstoječih naselij, s tem da se zazidajo in urbanistično uredi obrobne površine, ki jih je stihijska stanovanjska gradnja že delno načela;

- c) v zvezi s tem rezerviranje površin za izgradnjo družbenih objektov, tako imenovanega »širšega stanovanjskega standarda«, potrebnih za normalen nadaljnji razvoj naselij;

- d) izgradnjo potrebne komunalne infrastrukture;

3. močan faktor izrabe tal na tem območju je **kmetijstvo**. Kvaliteta zemlje, možnost intenzivne strojne obdelave in možnost arondacije sorazmerno velikih kompleksov narekujejo maksimalno zaščito kvalitetnih kmetijskih površin (predvsem I. in II. savska trasa). Zato bo potrebno rast naselij na teh površinah omejiti na najmanjšo možno mero, ne glede na še ne dovolj specificirano kmetijsko razvojno politiko. Naselja se bodo

širila predvsem na manj kvalitetna zemljišča oz. tam, kjer ni možnosti za organizacijo kmetijskih kompleksov ustreznih velikosti.

Vrednost kmetijskih površin za intenzivno obdelavo zmanjšujeta dva elementa, ki se pojavljata v tem prostoru:

- eventualni potek regionalne oz. avtomobilske ceste skozi ravninski koridor med Šmarno goro in Rašico z izvennivojskim priključkom med naseljema Šmartno in Zg. Gameljne. Vendar bi trasa ceste, v kolikor bi potekala neposredno ob naselju Šmartno, oddvojila le manjši del kvalitetnih kmetijskih površin (ca. 20 ha), hujše bi bile posledice za samo naselje (hrup);

- izkop gramoz, katerega maksimalni obseg je definiran na eni strani s potekom naravne ježe in na drugi, s potekom magistralnega plinovoda. Gramoznica naj bi se z obstoječih 12 ha povečala na ca. 50 ha, kar predstavlja 40 % vseh obdelovalnih površin I. in II. kategorije na tem območju.

V kolikor bi se angažirane površine gramoznice po končani eksploataciji sanirale za potrebe kmetijstva (s čimer soglašata tudi kmetijska zemljiška skupnost občine), bi bila redukcija kmetijskih površin le prehodna. Vendar naj bi v tem primeru sanacija bila sprotna.

Kmetijske površine slabše kvalitete oz. manjše komplekse, ohranjamo za kmetijsko izrabo iz enega ali več naslednjih razlogov:

- ohranitev zelenega obeležja krajine (vizualne kvalitete),

- možnost za rekreacijo,

- možnost kasnejših melioracij in s tem prehoda v kvalitetnejši razred,

- ohranitev zelenih ločitvenih cezur med naselji,

- ohranitev obstoječih ekosistemov,

- ohranitev možnosti za kasnejšo nekmetijsko izrabo območja.

Da bomo kljub rastoči deagrarizaciji uspeli obdržati kulturno krajino, urejeno vsaj v dosedanjem obsegu, bo treba načrtno pristopiti predvsem h komasaciji razdrobljenih zemljišč;

4. na področju **zaposlovanja** bi morali strmeti k cilju, da se število delovnih mest na območju čim bolj približa številu aktivnega prebivalstva. Analize sicer kažejo, da se tudi v primeru 100 % zagotovitve delovnih mest le ca. 40—50 % prebivalcev zaposli v bližini stanovanja, vendar na ta način kljub temu bistveno zmanjšamo dnevna migracijska gibanja. Če pa območje naselij Tacen—Šmartno—Gameljne obravnavamo v kontekstu celotne občine, kjer je, oz. kjer pričakujemo občuten primanjkljaj delovnih mest in to zlasti v predelih, ki meje na obravnavano območje (npr. Brod, Stanežiče, Soseska 6, 7, 8), se prikaže upravičeno tudi razmišljanje o zagotovitvi večjega števila delovnih mest za širše gravitacijsko območje. Vendar nam prostorski omejitveni faktorji, krajinsko-varstvena izhodišča ter primernost tal močno reducirajo razpoložljivi prostor za lokacijo proizvodnih dejavnosti. V dosedanjih raziskavah se je kot potencialna lokacija za proizvodne dejavnosti pokazala le površina ob spodnjem toku Gameljščice, zahodno od Sp. Gameljne. Površina maksimalne možne izmere ca. 15 ha, sega delno v predvideno eksploatacijsko območje gramoznice ter bi bilo zadnji del (kot sanacijski poseg) moč aktivirati v celoti po končanem izkopu gramozna na tem območju.

Del proizvodnih potreb je možno realizirati tudi na območju zazidalnih otokov ŠS 202-6b in 6c (variantna ali mešana namembnost cone), vendar bodo za dokončno opredelitev za oz. proti izrabi te cone v proizvodne namene potrebne še dodatne globlje strokovne in družbene preveritve.

Za perspektivni razvoj obstoječe industrije (Kot, Rašica), so predvideni rezervati, ustrezno dolgoročnim razvojnim planom teh organizacij. Ker pa ti organizaciji prehajata v prihodnjem obdobju predvsem na intenzifikacijo delovnega procesa, tudi ne predvidevata večjih novih zaposlitvenih možnosti. Danes skupno zaposlujeta ca. 1000 ljudi;

5. neustrezna **komunalna opremljenost** celotnega območja zahteva takojšnje ukrepanje. Problem komunalne ureditve ni specifičen za obravnavana naselja, marveč ga lahko brez izjeme posplošimo na vsa obmestna naselja ter je splošen problem družbeno neusmerjene stanovanjske gradnje. Pomanjkanje koncepta ter strategije urejanja in izgradnje izvenmestnih naselij v preteklem obdobju je imelo za posledico vse močnejše zastajanje komunalne infrastrukture za stanovanjsko izgradnjo. Na obravnavanem območju se to najvidneje manifestira v:

- popolni odsotnosti kanalizacije (z izjemo v Sp. Gameljnah),
- pomanjkljivi preskrbi s pitno vodo,
- prešibkem električnem napajanju nekaterih predelov,
- skromnem obsegu PTT omrežja.

Sanacija obstoječih razmer je zato predpogoj za pristop k nadaljnji stanovanjski gradnji na tem območju.

Na področju preskrbe z **vodo** je stanje doseglo nivo, ko bi nadaljnja gradnja na tem območju zaradi neustreznih dimenzij omrežja bistveno poslabšala preskrbo naselij. Pristopiti bo treba tako k izgradnji zmogljivejšega primarnega vodovodnega omrežja kot k zagotovitvi dodatnih vodnih virov. Tu sta možni dve alternativni rešitvi: aktivacija sorazmerno bogatih nahajališč podtalnice Skaručenskega polja in navezava na ljubljanski vodovod prek novega tacenskega mostu. Vendar je druga, finančno sprejemljivejša rešitev, odvisna od ojačitve vodovodnih črpališč na levem bregu Save.

Rezervat za predvideni 380 KV daljnovod Kranj—Beričovo (kot element urbanističnega programa) poteka skozi območje obdelave med Gameljnam in Rašico. Vendar je trasa problematična predvsem iz krajinsko-planerskih in naravovarstvenih vidikov (90-metrski koridor v pretežnem poteku po gozdnih površinah). Zato predlagamo alternativni potek po južnem obrobju Vodiškega polja, za katerega so dosedanje preveritve pokazale manjše število konfliktnih točk;

6. **prometne problematike** ne moremo obravnavati oddvojeno od širšega prostora. Občinsko oz. bolje, mestno merilo pogojuje cestni sistem na obravnavanem območju. Prav tako je jasno, da te problematike zaradi njenih številnih vplivov in povratnih vplivov ni moč obravnavati sektorsko, tj. predvsem iz prometnotehničnega vidika. Cestni sistem skozi območje TŠG oz. sploh severno obrobje Ljubljane je tesno odvisen od perspektivne namenske izrabe območja in odločitev o nadaljnjem razvoju mesta.

Dosedanja nedorečenost bodoče podobe širšega gameljsko-vodiškega območja je v interakciji z nekaterimi naravnimi danostmi prostora predstavljala osnovo najrazličnejšim razmišljanjem o poteku infrastrukturnih koridorjev iz mesta proti severu. Že z Gupom 1966 je bil skozi prostor med Šmartno goro in Rašico opredeljen izpad avtocestnega sistema iz mestnega središča proti Brniku oz. Gorenjski. Kasnejši predlogi (v okviru nadaljnjih prometnih študij), ki naj bi ustrezno korigirale avtocestni sistem skozi mestno središče, kot ga je opredelil Gup 1966) tras avtocestnega sistema skozi območje TŠG niso bili osvojeni v veliki meri prav zaradi nujnosti, da se vsaka trasa višjega cestnega sistema prek tega prostora v smeri proti jugu nadaljuje prek vodovodnega rezervata Kleče (južno od Save) in ne dovolj prepričljivih možnosti reševanja zaščite podtalnice s tehničnimi ukrepi.

Nadaljnji predlogi (tako imenovana gameljska in mengeška varianta) so bili načelno projektno preverjeni in zavarovani z odlokom o AC in RC rezervatih, vendar so kasnejša preverjanja pokazala vrsto konfliktnih točk (kosanje kmetijskega in rekreacijskega prostora, ustvarjanje hrupnih con, prometnotehnični detajli kot: razcep Šmartno, potek skozi Rašico, Tacen in Šentvid, priključek na obvoznico v Kosezah, priključki na lokalno omrežje itd.).

Rezultat je bila v določeni meri »nezaupnica« predlaganim potekom AC tras in zahteva po vzpostavitvi

sistema, ki bi subtilneje obravnaval prostor. Resolucija strokovnih društev s predlogom AC sistema podaja kompromisno rešitev, ki v določeni meri podreja in prilagaja prometnotehnične argumente zahtevam po večjem čuvanju okolja. S predlaganim potekom AC sistema skozi ljubljanski prostor na vzhodni strani (na račun daljše poti po AC sistemu v smeri Gorenjska—Primorska) so podane boljše možnosti tako za ohranjanje integritete že intenzivno urbaniziranih struktur na zahodni in severni mestni fronti kot kmetijskih in rekreacijskih območij na severu in zahodu. Analize tudi nakazujejo, da je na vzhodni strani mesta, zaradi njegove relativne neizgrajenosti lažje uskladiti odnose med motilnimi vplivi AC in prostorskimi strukturami na eni strani ter koristmi, ki jih sistem izrabi in prinaša razvoju mesta, na drugi strani. Kot najustreznejšo traso AC od Brnika do vzhodnega preboja skozi Ljubljano (Šentjakob—Bizovik—Rudnik) predlagamo potek po gozdnih površinah med domžalsko-mengeškim in vodiško-skaručenjskim kmetijskim bazenom. Potek je tudi naravovarstveno in ekološko najmanj problematičen.

Regionalno cestno povezavo v Ljubljano na severozahodnem območju pa bi v tem primeru predstavljala dosledno izdelana lokalna (ortogonalizirana) mreža, prometno na enakovrednem nivoju, ki bi se lahko optimalno prilagodila programskim izhodiščem izrabe prostora, tako krajinskim in geografskim pogojem kot tudi prometnotehničnim potrebam urbaniziranih predelov. S takim pristopom bi bila v največji meri ohranjena tako s krajinskega kot kmetijskega stališča celovitost gorenjske ravnine severno od Ljubljane. Zato tudi prostorska in urbanistična obdelava območja upošteva kot izhodišče:

- potek AC sistema izven območja,
- čimvečjo propustnost lokalnega cestnega omrežja kot ortogonalne cestne mreže nižjega nivoja znotraj AC sistema.

V kolikor bi iz drugih razlogov bil osvojen potek avtoceste skozi obravnavano območje, bi to zahtevalo ponovno ovrednotenje tako kmetijskih (kosanje) kot stanovanjskih površin (AC neposredno ob naseljenih površinah Šmartnega). Npopravljive bi bile tudi ekološke posledice takega posega, oziroma avtocestne rešitve bi bilo potrebno prilagoditi zahtevam prostora.

Glede na to, da avtocestna problematika ni ne v moči ne v pristojnosti tega dokumenta, je v njem podano stališče in rešitev, ki izhaja iz danosti in zahtev ožjega obravnavanega prostora.

Navedena izhodišča so striktno vgrajena v podrobni urbanistični red Tacen—Šmartno—Gameljne, ki vsebuje tudi nekatere metodološke novosti: poleg grafičnega prikaza izhodišč urbanističnega urejanja prostora predvsem rešitve kompletnega internega cestnega omrežja naselij, ki bodo (skupno z detajlnim pravilnikom) v območjih, ki se urejajo na podlagi lokacijske dokumentacije, omogočile solidne osnove tako za nadaljnjo parcelacijo zazidljivih zemljišč kot za izgradnjo potrebne infrastrukture. To naj bi v zazidalnih otokih, kjer ni predvidena izdelava zazidalnih načrtov, predstavljalo instrument zavestnega usmerjanja razvoja naselij.

Preglednica predlaganih zazidljivih površin in števila prebivalcev:

Virkče	6,9 ha
Tacen	34,2 ha
Šmartno	39,5 ha
Gameljne	46,2 ha (+ 57,4 ha)
Rašica	6,3 ha
Zavrh	4,7 ha
Skupno	137,8 ha (+ 57,4 ha)

Predvideno število prebivalcev območja:	
v zazidljivih površinah:	6070—6385
v nezazidljivih površinah	574
skupno	6644—6959

PREDLOG

Na podlagi 16. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16/67 in 22/72) ter 155. člena statuta občine Ljubljana-Siška je Skupščina občine Ljubljana-Siška na seji Zbora združenega dela dne in Zbora krajevnih skupnosti dne sprejela

ODLOK

O splošni prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč ter prepovedi graditve in spremembe kulture zemljišč za del območja ŠS 12 – Podutik

1. člen

Da se zagotovi možnost smotrne in urejene izgradnje stanovanjskih in drugih objektov, nemotena izdelava zazidalnih načrtov ali uvedba razlastitve zemljišč, se razglasi splošna prepoved prometa z zemljišči, prepoved parcelacije zemljišč, prepoved graditve in spremembe kulture zemljišč (v nadaljnjem besedilu: splošna prepoved) na celotnem območju ŠS 12 – Podutik, ki je namenjeno za stanovanjsko gradnjo in posebne namene in je osnovano z odlokom Skupščine mesta Ljubljane, objavljenim v Uradnem listu SRS, št. 19-892/75.

2. člen

Za dele zazidalnih otokov ŠS 12 – 1c, ŠS 12 – 3c, ŠS 12 – 4c, ŠS 12 – 5c in ŠS 12 – 6c, ki so že strnjeno pozidani, splošna prepoved ne velja.

3. člen

Sestavni del tega odloka so:
– grafična priloga v merilu 1:2380, ki jo je pod št. projekta 530 v februarju 1977 izdelal Urbanistični inštitut SRS in iz katere so razvidne meje območij iz 1. in 2. člena tega odloka;

– popis mej za območje iz 1. člena tega odloka in seznam parcel za območje iz 2. člena tega odloka, ki ju je izdelal Standardinvest v februarju 1977.

4. člen

Gradbeni objekti in naprave na zemljiščih, za katera velja splošna prepoved, se smejo v mejah 19. člena citiranega zakona o urbanističnem planiranju prezidavati ali obnavljati z dovoljenjem za urbanizem pristojnega občinskega upravnega organa.

Na območju splošne prepovedi se smejo izjemoma graditi primarni infrastrukturni in regionalni objekti v skladu z Generalnim planom urbanističnega razvoja mesta Ljubljane. Splošna prepoved ne velja tudi za dozidavo gasilskega doma.

5. člen

Splošna prepoved velja za posamezno območje za čas do sprejetja zazidalnega načrta za to območje, vendar ne dalj kot tri leta od dneva, ko začne veljati ta odlok.

Osnutek zazidalnega načrta za območja zazidalnih otokov ŠS 12 – 3a, ŠS 12 – 3c, ŠS 12 – 4a, ŠS 12 – 4c, ŠS 12 – 5c in ŠS 12 – 6c je treba javno razgrniti najkasneje v enem mesecu po uveljavitvi tega odloka.

6. člen

Dokumentacija, ki je navedena v 3. členu tega odloka, je na vpogled občanom in organizacijam pri upravnem organu občinske skupščine, ki je pristojen za urbanizem, pri službi za urbanizem in geodetski upravi Skupščine mesta Ljubljane, ter pri ljubljanskem urbanističnem zavodu.

7. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka izvaja urbanistična inšpekcija pri upravi za inšpekcijske službe Skupščine mesta Ljubljane.

8. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

Obrazložitev

Dodatno k obrazložitvi osnutka zadevnega odloka, objavljeni v Javni tribuni št. 2 – v marcu 1977, navajamo še naslednje:

Predlog odloka upošteva v celoti pripombe normativnopravne komisije. Nadalje je znatno razširjen 5. člen v primerjavi z osnutkom. To je bilo spremenjeno in dopolnjeno v skladu s sklepoma zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Ljubljana-Siška na sejah dne 23/3-1977, ko je bil obravnavan zadevni osnutek.

Ponovno je treba poudariti, da se v 1. členu odloka o spremembi odloka o določitvi območij, za katera se izdajajo zazidalni načrti – za osnovanje območja ŠS 12 – Podutik na površinah, ki se na novo določajo za stanovanjsko gradnjo in posebne namene (Uradni list SRS, št. 19-894/75) tudi za c otoke skupaj z a in b otoki nalaga obveznost izdelave zazidalnih načrtov.

V prvem odstavku 2. člena določa ta odlok izjemo od zahteve za izdelavo zazidalnega načrta za tista območja c – otokov, kjer gre za dopolnilno gradnjo. S tem se omogoča neposredna izdelava lokacijske dokumentacije za že obstoječo zazidavo in vzeli med to zazidavo, nikakor pa izjema ne more veljati za celotne c – otoke, ker bi sicer ne bili navedeni v 1. členu hkrati z a in b – otoki.

Osnutek zazidalnega načrta je za nekatera in tudi ta območja že izdelan in ga bo Izvršni svet dal v javno razgrnitev v enem mesecu po uveljavitvi tega odloka o prepovedi. S tem bo omogočeno nemoteno sprejemanje in nato izvajanje citiranega zazidalnega načrta ter izdelava zazidalnih načrtov za ostale še ne angažirane površine c – otokov kot tudi za ostale zazidalne otoke na območju ŠS 12 – Podutik.

Po sprejetju tega zazidalnega načrta, ki je bil naročen skladno z gornjimi določili pri Urbanističnem inštitutu SRS, bo omogočena prizadetim lastnikom parcel individualna gradnja.

Različna tolmačenja pojma »dopolnilna gradnja« je prekinil Izvršni svet SOB Ljubljana-Siška na svoji 144. seji z dne 3. 12. 1976, ko je sprejel politiko urejanja tega območja in zahteval izdelavo lokacijskih osnov za neposredno izdajo lokacijskih dokumentacij na gradbeno že načetih površinah, za ostala območja pa je predlagal osnutek odloka o prepovedi.

Tako Sklad za komunalno urejanje zemljišč, projektant, LUZ in oddelek za gradbene in komunalne zadeve kot IS SOB Ljubljana-Siška se zavedajo, da je območje treba organizirano urejati, enako so se tega zavedali tudi individualni interesi na celotnem Podutiku (v vseh c otokih), ki so se vključevali v skupinska naročila zazidalnih situacij (skupinske lokacijske dokumentacije, ne da bi zahtevali parcialne).

Podane so vse normative, tehnične kot ekonomske osnove in izkazana je potreba za izdelavo zazidalnih načrtov, od katerih je osnutek zazidalnega načrta za območja, ki so navedena v drugem odstavku 5. člena tega predloga, že izdelan in bo v skladu s istim določilom javno razgrnjen najkasneje v enem mesecu po uveljavitvi odloka, sprejetega po zadevnem predlogu.

Glede na vse navedeno je Izvršni svet SOB Ljubljana-Siška na svoji 169. seji dne 15. 4. 1977 sklenil priporočiti skupščini občine, da sprejme zadevni odlok po predlogu.